

سمیه خاتونی
گفت و گو

«سرزمین شعر» اولین رقابت جدی و مبتنی بر نقد و نظر تخصصی در حوزه شعر معاصر ایران در رسانه ملی است که فصل چهارم آن در حال تولید است و در آن ۶۴ شاعر در هشت گروه با یکدیگر به رقابت شعری می‌پردازند و اشعارشان توسط کارشناسان متخصص و بنام حوزه شعر و ادبیات مورد داوری قرار می‌گیرد. تصمیم گرفته‌م برای تهیه گزارش به استودیو برنامه «سرزمین شعر» بروم و از نزدیک شاهد تلاش و تولید آن باشم. با ورود به «سرزمین شعر»، با فضایی شاعرانه و البته نظم یافته در پشت صحنه رو به رو شدم. ترکیبی از نیروهای متخصص و جوان که عشق‌شان به کار کاملاً محسوس است و هر یک به نحو احسن مشغول به کار خود هستند تا این برنامه بتواند صدمین قسمت خود را برای پخش به آنتن شبکه چهار، برساند. شاعران جوان متن در دست در حال تمرین و خوانش اشعار خود هستند، تا نوبت‌شان شود و به روی استیج بروند. از میان جمعیت پرتکاپویی که به زحمت وقت دارند جواب پرسش مرا دهند، به سراغ ندا آقاجونی مدیر برنامه‌ریزی و سردبیر برنامه می‌روم. با وجود کار زیاد به گرمی از من استقبال می‌کند و با حوصله زیاد به سوالات من درباره چند و چون برنامه «سرزمین شعر» پاسخ می‌دهد.

ندا آقاجونی، سردبیر:

این برنامه در پی معرفی شاعران جوان است

او در ابتدا درباره شکل‌گیری برنامه از فصل اول توضیح داد: در ابتدا با انتشار فراخوانی در فضای مجازی از شاعران دعوت کردیم که پنج قطعه از اشعار خود را برای ما بفرستند. این اطلاع‌رسانی از طریق اینستاگرام، تلگرام و ای‌تایم انجام شد سپس از هیات انتخاب برنامه ناصر فیض، محمد کاظم کاظمی، علی محمد مودب و علیرضا قزوه خواستیم که اشعار را بررسی و به آنها امتیاز دهند. میانگین امتیازدهی داوران ملاک انتخاب ما برای دعوت از شاعران در این برنامه شد که در طول سه فصل به معرفی ۶۴ شاعر از سراسر ایران رسید.

وی درباره اینکه آیا برای حضور شاعران معیارهایی مانند داشتن کتاب و یا شرکت در جشنواره ادبی را نیز در نظر گرفته‌اند و یا خیر، اضافه کرد: ما برای حضور شاعران چه در قالب محتوا، مضمون و یا سابقه ادبی هیچ محدودیتی قائل نشدیم. تنها معیار این برنامه بر روی اصول و کیفیت اشعار ارسالی بود. تقریباً ۹۰ درصد از شاعران راه یافته به این برنامه از شهرستان و استان‌ها بودند. در سه فصل گذشته این شاعران معرفی شدند و فصل جاری که فصل چهارم این برنامه است، منتخبی از شاعران دو فصل گذشته را در مرحله نهایی گرد هم آوردیم و برخلاف فصل‌های گذشته، این فصل تنها شامل شاعران شرکت‌کننده در فصل‌های قبل بود و شاعر جدیدی پذیرفته نشد.

سردبیر برنامه «سرزمین شعر» درباره هدف این برنامه تلویزیونی گفت: هدف برنامه ما استعدادیابی نیست، زیرا شاعران شرکت‌کننده قبلاً استعداد خود را نشان داده‌اند بلکه این برنامه در پی یافتن شاعران جوان برای فصل‌های آینده است.

او در پایان تصریح کرد: برنامه «سرزمین شعر»، اولین برنامه‌ایست که پس از چهل و اندی سال در صدا و سیما بر روی شعر فارسی متمرکز شده است تا با ایجاد یک رقابت تخصصی میان شاعران ضمن معرفی آنها، سطح کیفی شعر معاصر را ارتقا بخشد.

امیرحسین مدرس، مجری:

هیچ روز من بدون ادبیات و شعر به شب نمی‌رسد

قبل از این که اعلام شروع ادامه ضبط برنامه بشود در میان فضای دکوری که خطوط نستعلیق که از نظر زیبایی در جایگاه نخست و زیباترین خطوط در بین شیوه‌های دیگر خطاطی است بر روی دیوار آبی رنگ چشم‌ها را به سمت خود جلب می‌کند و در ب وسط دکور که بک‌گراند میز داوران را با معماری ایرانی غنا بخشیده و رنگ غالب آبی فیروزه‌ای که فضا را شاعرانه و گل‌آرایی اطراف آن که بوی عید باستانی نوروز از آن استشمام می‌شود به سراغ امیرحسین مدرس مجری برنامه می‌روم تا با او نیز درباره برنامه گپ و گفتی داشته باشم. هنرمندی که بخشی از خاطرات تجارب زیسته نوجوانان دهه ۶۰ با اجرای او در برنامه «تیمرخ» گره خورده است. مدرس که به عنوان مجری، خواننده، شاعر، نویسنده، خطاط و بازیگر برای همه مخاطبان شناخته شده است در طول همه این سالها همان طور با صداقت و مهربان باقی مانده است. با دیدن او احساس می‌کنم که همه چیز تقریباً به همان معصومیت و صداقت گذشته است. او با روی باز تا زمان شروع ضبط به سئوالاتم

گزارش روزنامه صبا از پشت صحنه صدمین برنامه سرزمین شعر

شعر؛ زبان رسمی ادب

پاسخ می‌دهد.

در ابتدای گفت‌وگو از او درباره دلیل غیبت چند ساله‌اش در رسانه ملی و دلیل حضورش در این برنامه ادبی پرسیدم، مدرس گفت: ادبیات و شعر در صدر علاقه‌های من است و هیچ روزی در زندگی من بدون ادبیات و شعر به شب نمی‌رسد. این رویه زندگی من است به همین دلیل طبیعتاً پیشنهادهایی که با این رویکرد به من شود در صدر انتخاب‌های من قرار می‌گیرد. البته به شرط اینکه آن پیشنهاد واقعا دارای شاخصه‌های روشن و موثری در حوزه ادبیات باشد و حضور من در این برنامه به همین دلیل است.

در ادامه به یادآوری خاطرات ماندگاری که برنامه «تیمرخ» در ذهن مخاطب دهه ۶۰ به یادگار گذاشته است می‌روم، برنامه‌ای که با شعری زیبا از قیصر امین‌پور آغاز می‌شود. مدرس درباره «تیمرخ» و اینکه چگونه این برنامه تلویزیونی توانست از تونل و گذرگاه زمان عبور کند و در ذهن ما جاودانه شود، توضیح داد: به نظر من در درجه اول ساختار و در مرحله بعد محتوای برنامه آن را ماندگار کرد. «تیمرخ» در زمان خودش هم به لحاظ ساختار و هم از به لحاظ محتوا برنامه‌های متفاوت بود و در میان برنامه‌هایی که در آن روزها برای نوجوانان ساخته می‌شد ساختار شکنی‌های خاص به خود را داشت و اساساً توانست برنامه‌سازی تلویزیونی را در آن مقطع متحول کند و قالب نویی ارائه دهد. مثلاً تصویر برداری «تیمرخ» بصورت پیوسته و بدون قطعی بود که سینمایی‌ها اصطلاحاً به آن سکانس پلان می‌گویند، دوربین در صحنه می‌چرخید و مجموع اینها به اضافه نوع اجرایی که تعریف شده بود، سبب شد که این برنامه پس از گذشت سالها همچنان در یادها هنوز زنده باشد.

وی درباره ساختار برنامه «سرزمین شعر» اظهار کرد: این برنامه با توجه به هدفمندی‌اش که معرفی شاعران جوان و شناخته نشده است، ساختاری ساده، روان و به دور از پیچیدگی دارد. در واقع چیزی که سبب ماندگاری این برنامه می‌شود، محتوای شعری است که شاعران هنرمند در برنامه ارائه می‌دهند، شاعرانی که شاید تاکنون فرصتی برای معرفی خود در سطح گسترده نداشته‌اند.

وی در ادامه با تأکید بر اینکه هر کدام از این شاعران در انجمن‌های ادبی شهر و منطقه خود شاعران مطرح هستند، اضافه کرد: اما این شاعران تنها در همان منطقه خود شناخته شده‌اند و «سرزمین شعر»

فرصتی است که بر گستره شعری این شاعران افزوده شود و اثرشان در معرض توجه و تماشای مخاطبان بیشتری قرار بگیرد.

امیرحسین مدرس که خودش قلمی قوی در شاعری دارد، درباره اینکه آیا در خلال برنامه نظر خود را با داوران به مشورت می‌گذارد یا خیر، پاسخ داد: وظیفه من در این برنامه اجراست من داور نیستم و بالطبع رای هم ندارم. اما اگر در خلال برنامه نکاتی به ذهنم رسید که میتواند مفید و قابل اشاره باشد و دوستان به آن اشاره نکرده باشند، آن نکته را مطرح می‌کنم.

در پایان از این مجری، بازیگر و هنرمند محبوب خواستم بی واسطه با مخاطبان دهه ۶۰ حرف بزنند، آنها که امروز در میان سالی خود هستند و ممکن است در اوج فشارهای زندگی، خود را فراموش کرده باشند. مدرس گفت: بله مخاطبان دهه ۶۰ حالا دیگر پا به میانسالی گذاشته‌اند و هنوز هم در کوچه، خیابان، مترو، اتوبوس، رستوران، پاساژ و... که مرا می‌بینند به من اظهار لطف دارند و همچنان من را با برنامه «تیمرخ» که در دهه ۷۰ پخش می‌شد، میشناسند به نظر من واقعا نه، این نسل گم نشده‌اند ولی به تعبیری ممکن است که در لابه لای مشغله‌ها و گرفتاری‌های روزمره همه ما گم شویم و این فقط متعلق به بچه‌های دهه ۶۰ و ۷۰ نیست. در روزگاری هستیم که ممکن است همه ما در روزمرگی گم شویم و لازم است در عین همه گرفتاری‌ها به ادبیات پناه ببریم. ادبیات، بخصوص شعر و رمان مفرد و پناهگاه امنی است که گرما و انرژی‌اش حیات بخش است، همانطور که موسیقی یک پناهگاه امن است. توصیه من این است که در هر شرایطی از اینها جدا نشوید چرا که ادبیات و شعر پناهگاهی امن در برابر روزمرگی است.

علی زارعان تهیه کننده و کارگردان:

شعر معاصر امروز ایران دچار چند پارگی است

در ادامه این گزارش به سراغ تهیه کننده و کارگردان این برنامه علی زارعان رفته‌م و او را جزو معدود کارگردانانی یافتیم که در حین ضبط با آرامشی خاصی بر کار تولید نظارت داشت. از آن رو که ضبط برنامه با نظمی از پیش تعیین شده همراه بود و هر یک از اعضای گروه در حال انجام وظایف خود بودند به او برای انتخاب این تیم همراه تبریک گفتیم و نظری را درباره اینکه این برنامه که مدعی است تنها جریان موثر در